

Методичний коментар до уроку “Яскраві тропіки”

Візерунки з клаптиків

Знайомимося з індіанцями

Запропонуйте дітям дізнатися якомога більше про індіанців — гордий волелюбний народ, про природу Центральної та Південної Америки, культуру та звичаї її мешканців.

- Як ви уявляєте індіанців?
- Як вони можуть вітатися?
- Як варто привітатися з ними, щоб порозумітися? Яке вітання їм має сподобатися?
- Як розповісти індіанцям про Україну? Що варто розповісти насамперед?

Народ Куна

Куна (презентація “[Народ Куна](#)”) — індіанці, живуть у Панамі та Колумбії (це Південна Америка). Це найнезвичайніше індіанське плем’я, єдине, яке зберегло донині давні традиції та культуру. Його чисельність лише близько 55 000 осіб. Житла кунів — будинки з очерету й дахами з пальмового листя, із земляною підлогою і розвішеними гамаками для сну.

Ще здавна Куна займалися землеробством — вирощували кукурудзу, горох, гарбузи, перець, какао, маніок, тютюн і бавовну. Високого рівня досягли у ткацтві, гончарстві, ювелірній справі, дерев’яній скульптурі.

Куна мали досить розвинену піктографічну писемність — письмо куна. У письмі кожен графічний комплекс (сцена) відповідає певній фразі. Таким письмом записані легенди, книги рецептів народної медицини. Опубліковано декілька піктографічних записів, зокрема магічний медичний текст і запис пісні.

Сучасні куна продовжують дотримуватися племінних традицій. Основні заняття — рибальство, полювання, вирощування кокосових горіхів, апельсинів, кукурудзи. Жінки славляться виготовленням “мола” — різнокольорової аплікації на тканині. Для туристів виготовляють традиційні предмети домашнього вжитку, гамаки та статуетки із дерева.

Моли

Мола — це елемент традиційного жіночого одягу індіанців куна. Це яскраві, барвисті, складні, багат шарові аплікації з клаптиків тканини, якими прикрашають сукні. Моли є шедеврами текстильного мистецтва, яке передається вже понад 100 років із покоління до покоління. Так індіанки розповідають про природу своєї країни, рослини і тварин, що їх оточують, жартують, передають свою любов до рідної землі.

- Чим особливі ці візерунки?
- Що в них вражає? Що дивує?
- Яке перше враження? На що передусім звертаємо увагу?
- Які кольори використовують майстрині?
- З яких елементів складаються візерунки?
- Які об’єкти довкілля стилізують майстрині?
- Які ознаки допоможуть нам відрізнити моли від інших орнаментів?

Запропонуйте дітям скласти хмару слів, якими можна описати моли так, щоб слухачі впізнали їх.

- Які враження справили на вас моли?
- Що ви сказали б, рекомендуючи подивитися моли знайомим і друзям?
- Уявіть себе екскурсоводами зали, де експонуються моли. Що би ви розповіли групі дітей? А групі дорослих? Чи однакові були б ваші розповіді? Чому?

Дзеркало і візерунки

Ритм у візерунках

Запропонуйте дітям уважно роздивитися моли і знайти ті, у яких є ритм. Які його особливості?

Деякі зображення створені так, немовби вони відображаються у дзеркалі — їх можна розділити лінією на дві однакові половинки. Такі візерунки називають симетричними, решта візерунків — асиметричні.

Як перевірити, чи справді візерунок симетричний? Якщо поставите дзеркало на лінію симетрії і побачите в ньому таке саме зображення, як на другій половині — візерунок симетричний.

- Контури яких візерунків симетричні?
- А якщо врахувати кольори?

Ви вже робили симетричні зображення. Пригадуєте витинанки? Витинанки завжди симетричні, адже ми згинаємо папір навпіл і вирізаємо одразу дві половинки.

Закріпити вміння розрізняти симетричні та асиметричні зображення дітям допоможе завдання 1 на с. 12 із [робочого зошита-альбому "Мистецтво"](#) для 4 класу.

Запропонуйте дітям роздивитися навколо і знайти симетричні предмети. Чого навколо більше: симетричного чи асиметричного?

Малюємо симетричні моли

Запропонуйте дітям пофантазувати й намалювати у стилі індіанських візерунків овочі та фрукти, які ростуть в Україні. Перед цією роботою ще раз пригадайте особливості візерунків народу куна, обговоріть з дітьми, які з них варто втілити у своїх роботах, щоб візерунки були впізнаваними.

Візьміть квадратний або прямокутний аркуш і намалюйте симетричний візерунок. Щоб було легше малювати, простим олівцем розділіть аркуш паперу навпіл — це лінія симетрії.

- Які речі ви прикрасили б молами?
- Де в одязі використовували б індіанські візерунки?

Запропонуйте дітям створити ескізи речей та одягу з візерунками мола.

Індіанська музика

Запропонуйте дітям послухати музику з індіанськими мотивами.

- Кажуть, що народна музика може розповісти про характер народу. Чи відчувається характер індіанців у цій музиці?
- Чим вона особлива? Як її впізнати?
- Які рухи пасують до цієї музики?
- Чи почули ви звук знайомого музичного інструмента? Якого саме?
- Доберіть світлини до цієї музики.

Розкажіть дітям, що звучала перуанська пан-флейта.

- Чим незвичайне звучання цієї флейти? Як упізнати її звук?
- Чим цей звук нагадує звучання інших флейт?

Цю роботу можна продовжити

Запропонуйте дітям здійснити музичну навколосвітню мандрівку — розгорніть проект, де діти знайдуть народну музику різних країн, дізнаються про народні танці, костюми, звичаї, казки, легенди тощо.